

Weichbild magdeburski w układzie śląsko-małopolskim.**Tekst oficjalny**

Commune incliti Poloniae Regni privilegium constitutionum et indultuum publicitus decretorum approbatorumque, ed. I. Lascius, Cracoviae 1506, k. 185v–186v

Odczyt: Maciej Mikuła

Artykuł 62 [Gn. 56]

[62] De salutatione seu concittatione ad duellum.

Qui monomachaliter suum equalem salutare seu alloqui voluerit, hunc iudicem petere oportebit, ut se intromittere possit de uno pacis sue violatore, quem videat in presenti. Cum hoc sibi per sententiam diffinitum fuerit, tunc etiam in sententia requirat, per quem modum se de ipso intromittere debeat, ut sibi in suo iure proficere possit. [k. 186] Tunc sibi de iure diffinitur, curialiter per oram vestimenti. Et cum se de ipso intromittet, pronunciet sibi causam, pro qua se de ipso intromisit, quod statim potest facere, si vult, aut pro eo habere colloquium. Tunc ipsum inculpare oportebit, quod pacem in eo infregit aut in strata regia, qualitercunque infregerit, eodem modo queruletur super eum. Tunc ipsum iterum inculpet, quod ipsum depredatus est et eam vim in ipso fecerit, quam bene probare poterit ibidem, vulnus aut vulneris cicatricem demonstret, si vulnus sanatum fuerit. Tunc ultimus conqueratur, quod ipsum spoliavit bonis et de ipsis sibi tanta recepit, quod bene duellum meretur. Hec tria criminalia facta omnia simul conqueratur, de quocunque horum trium, si de uno obliviscatur aut tacuerit, extunc suum duellum ammisit. Et loquitur ulterius: tunc ipsum solum, hoc est in persona propria, et ipsum clamore proclamavi. Si fateri voluerit, ego sum contentus, et si non fatebitur, ipsum omni iure vincere volo, ut mihi vulgus iudicaverit, aut scabini, si sub banno regio fuerit. Extunc ille petat satisfactionem, quam sibi facere debet.

Tamen vir potest suam querimoniam meliorare ante satisfactionem, si voluerit. Facta satisfactione ille suam exhibeat innocentiam, hoc est iuramentum, quod ipsum iurare oportet, et iuramentum monomochale, si ipsum iurare incitaverit, si ibi fuerit, hoc est si ille iuramentum perficere poterit pre [s] imbecillitate sui corporis. Quivis vir potest se a duello excusare illi viro, qui sibi paris conditionis non fuerit. Illi [s] etiam, qui nobilioris nature fuerit, ille preesse non potest [illi], qui deterioris nature fuerit, si ipsum alloquetur. A duello etiam cedere potest, qui post meridiem allocutus fuerit, nisi ante meridiem fuisset inchoatum, iudex etiam debet habere clipeum et gladium illi, super quem allocutum fuerit. A duello etiam homo potest excipere suos affines, si uterque suus affinis et in consanguineitatis linea coniuncti fuerint, quod simul pugnare non poterint. Iudex etiam duos nuncios dare debet cuilibet horum, qui pugnare debent, qui videant, ut habeant attinentiam secundum veram consuetudinem. Coreum et linea indumenta induere possunt et debent in quantum placet. Capite et pedibus, in anteriori parte denudati, et in manibus cirotecas habeant, unum gladium nudum in manu et alio ac tincti, aut duobus, hoc arbitrio eorum

admittitur, et unum clipeum rotundum in sinistra manu, quod non aliud quam ligneum et corio super ductus preter umbonem, seu manuum tectorium, quod potest esse ferreum, unam tunicam absque manicis super preparamenta. Etiam iudex, vel preco communis, debet indicare sub pena colli, quod nemo eos impediatur circa duellum. Cuilibet ipsorum iudex unum virum dare debet, qui phalangam ferat, qui ipsos in nihilo impedire debent [s], nisi unus ceciderit, quod phalangam [k. 186v] interponat, aut si vulneratus fuerit. Aut si phalangam desiderat, hoc idem facere, nisi voluntas iudicis fuerit, non potest. Postquam circulo pax indicta fuerit, ambo debent circulum affectare, quem ipsis iudex licentia debet de iure. Finalia fermenta [s] de vaginis gladiatorum deponere debent, nisi a iudice licentiam habuerint. Ambo ornati debent ire ante iudicem, et ambo iurare debent: unus, scilicet actor, quod causa sit vera, pro qua super ipsum querelam fecit, et respondens, quod sit innocens. Sic ipsos [s] Deus adiuuet et suum duellum. Sol etiam ipsis dividi debet per medium, quando primo conveniunt. Si vincetur ille, super quem conqueritur, tunc iudicetur sententia capitali. Si autem vicerit, dimittetur cum pena et emenda. Actor primo circulum intrabit. Alter si diu tardaverit, iudex debet ipsum per preconem vocare in illa domo, ubi se preperaverit, et duos scabinos seu iuratos cum ipso mittere debet. Sic cittari debet primo, secundo et tertio, et si ad tertiam cittacionem non venerit, tunc querulator surgat et se ad duellum exhibeat. Et statim percutiet duos ictus et tertium figat contra ventum, cum eo ipse suum adversarium devicit tali causa sive querela, pro qua ipsum fuerat allocutus. Et iudex sibi iudicare debet, sicut per duellum adversarius suus convictus.

Sic mortuus debet convicti, si in furto aut in rapina, aut in simili crimine occisus fuerit. [¹] Si autem mortuus cum septem testibus protestari poterit, extunc ad duellum se non potest exhibere contra ipsum. Si autem ipsum alter agnatus mortui, quicumque fuerit, loco ipsius ad duellum se exhibuerit, hic extinguet omne testimonium, quia tunc ipsum absque duello vincere non potest, ut superius est expressum. Sic vincitur etiam et ille, qui ad duellum captivatus aut salutatus fuerit, aut promittit aut fideiussorie cautionem fecit, quod debuit comparere et non comparuit ad iustitiam responsivam.

¹*na marginesie*: Articulus condemnatus. De quo supra folio CLXXIII arti. XI

[hasła: sędzia, pokój, wyrok, prawo, pojedynek sądowy, skarga, droga królewska, oskarżenie, rana, blizna, dobra, sąd królewski, ławnik, gwar, zabezpieczenie, przysięga, niewinność, niepełnosprawność, równy stanem, szlachcic, tarcza, miecz, krewny, zwyczaj, pięściarz, wola, powód, kradzież, świadek, krewny po mieczu, nawiązka, kara sądowa, mulkta, posiedzenie]